

Bomenroute Baxpark

Bomenroute Baxpark

De Bomenroute Baxpark is, in samenwerking met de gemeente, ontwikkeld door het Natuur-en Milieuplatform Hendrik-Ido-Ambacht.

Het doel van de Bomenroute is om door middel van educatie het belang van bomen te leren kennen.

Bomen zijn van groot belang voor onze leefomgeving.

Zo zetten zij kooldioxide (CO₂) om in zuurstof, vangen zij fijnstof af, geven schaduw en houden (overvloedig) water vast.

Ook heeft wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat bomen onze gezondheid bevorderen. Toch wordt het belang van bomen nog vaak onderschat. Met deze Bomenroute willen wij de kennis van bomen bij jong en oud vergroten.

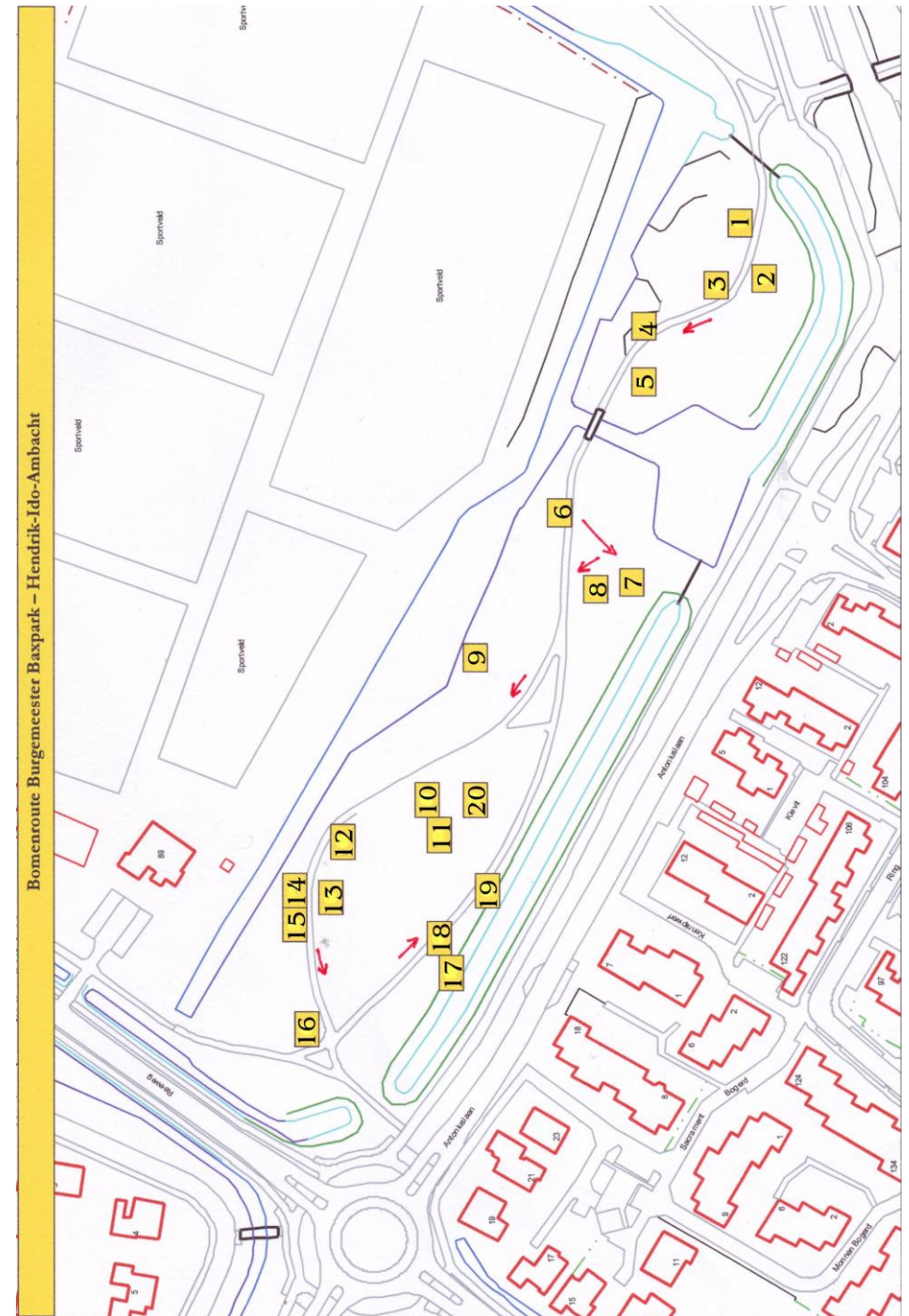
De Bomenroute is geschikt voor de leeftijd van 9 tot 99 jaar.

Aan de Bomenroute is een puzzel gekoppeld met meerkeuzevragen. Schrijf de letter op die achter het juiste antwoord staat en er ontstaat aan het einde van de puzzel een woord van twintig letters. *(Sommige bomen zijn voor de jonge kinderen wat hoog opgesnoeid, waardoor een klein verrekijertje handig is.)*

De Bomenroute komt het beste tot zijn recht als de bomen in het blad staan.

Het Natuur-en Milieuplatform wenst een ieder veel plezier met de Bomenroute van het Baxpark!

Natuur-en Milieuplatform Hendrik-Ido-Ambacht
Secretariaat: 078-6127558

1. VELDESDOORN- *Acer campestre*-

De bladeren van de veldesdoorn groeien tegenover elkaar. Het blad is handvormig, met vijf lobben. De geelgroene bloemen groeien in kleine, rechtopstaande trosjes, die na de bladeren in het begin van mei verschijnen. De vruchtjes zijn dubbele nootjes met vleugeltjes (bijna recht tegenover elkaar) en zitten twee aan twee. Het wortelstelsel spreidt zich ver uit en vormt vaak nieuwe uitlopers. De veldesdoorn wordt ook wel Spaanse aak genoemd.

-De veldesdoorn heeft een hartvormig blad *E*

-De veldesdoorn kan ook als een heg gesnoeid worden *D*

-Het blad van de veldesdoorn is wit aan de onderzijde *H*

2. BERK- *Betula pendula*-

De berk valt op door zijn witte schors met donkere dwarsstrepen. Dit zijn de ademopeningen van de boom. De vrouwelijke bloemen (katjes) zijn klein en staan rechtop; ze verschijnen tegelijk met het blad vroeg in het voorjaar. Zij groeien na de bloei uit tot vruchtjes met honderden kleine zaadjes (foto 1 en 2). De mannelijke katjes zijn langer en hangen. Ze groeien vanaf de herfst. Een berk heeft een betrekkelijk ondiep wortelstelsel, waardoor hij makkelijk omwaait.

-De berk heeft een roodbruine gevlekte bast *I*

-De berk heeft dikke zware rechtopstaande takken *O*

-De honderden zaadjes van de berk worden door de wind verspreid *E*

3.VLIER- *Sambucus nigra*-

Heel vroeg in het voorjaar komen de paarsachtige blaadjes al te voorschijn. Er zitten 5 tot 7 blaadjes aan een bladsteel, steeds twee bladeren tegenover elkaar en één aan het uiteinde.

De grote witte brede bloemschermen geuren sterk, net als de bladeren. De zwarte glimmende bessen, met daarin de zaadjes, worden graag gegeten door de vogels. Doordat de zaadjes weer door de vogels worden uitgepoept, worden ze verspreid. Het harde geelwitte hout van de vlier is goed bestand tegen houtrot.

-De vlier heeft een even aantal bladeren aan de bladsteel **T**

-De jonge takken van de vlier zijn ruw en diep gegroefd **K**

-De zaadjes van de vlier worden verspreid door vogels **S**

4.ELS- *Alnus spec.*-

De els houdt van natte voeten en staat daarom graag in de buurt van water. De paarse bladknoppen staan op een kort steeltje. In het vroege voorjaar zie je katjes en vruchten bij elkaar aan één takje. De 1 cm rode knopjes (vrouwelijke katjes) groeien uit tot houtige (drijvende) elzenproppen met daarin de zaadjes. Deze vallen er pas in de winter uit en worden verspreid door de wind en het water. De mannelijke katjes zijn 12 cm lang en zitten vol stuifmeel. De mannelijke en vrouwelijke katjes zitten samen aan één boom.

-De els staat graag in droge grond **E**

-De els heeft mannelijke of vrouwelijke katjes aan één boom **I**

-De zaadjes uit de elzenproppen zijn een belangrijke voedselbron voor de (kleine) vogels in de winter. **C**

5.PLATAAN- *Platanus acerifolia*-

Bij een goed groeiende plataan schilfert de bast af, waardoor er grote lichte plekken op ontstaan.

Het blad is handvormig en ongeveer 20 cm lang.

In mei verschijnen de mannelijke en vrouwelijke bloemen in afzonderlijke katjes. De tot vruchten uitgroeïende katjes zijn bolvormig en ongeveer 3 cm in doorsnee. Zij groeien vaak in paren aan een lange steel.

-De plataan is een smalle zuilvormige boom *L*

-De plataan wordt niet groter dan drie meter *G*

-In de herfst vallen de bolvormige vruchten uiteen in afzonderlijke donzige zaadjes *H*

6.MEIDOORN- *Crataegus monogyna*-

De meidoorn groeit in de vorm van een struik of een kleine boom. Ze komt al vroeg in het blad en bloeit in april/mei met witte bloemen. In de herfst kleuren de bessen rood. De vogels zijn er dol op. De onverteerbare zaden worden door de vogelpoep weer verspreid, zodat ze weer kunnen uitgroeien tot een nieuwe boom. Aan de takken zitten veel doornen, hierdoor is de boom/struik een ideale en veilige plek voor vogelnesten.

-De zaden van de meidoorn worden door de wind verspreid *U*

-De meidoorn bloeit in het voorjaar en heeft in het najaar rode bessen *O*

-De meidoorn heeft puntvormige bladeren *A*

7.ESDOORN- *Acer pseudoplatanus*-

In mei hangen de groene bloemen in trossen aan de boom. De groene knoppen en bladeren staan kruislings tegenover elkaar. De bladeren zijn handvormig, hebben vijf lobben en de bladrand is grof gekarteld. De vruchtjes bestaan uit twee nootjes; die met grote vleugeltjes onder een scherpe hoek aan elkaar vast zitten. Het lichtgekleurde hout van de esdoorn wordt gebruikt voor het maken van muziekinstrumenten. De esdoorn wordt veel aangeplant en is bekend om zijn fraaie herfstkleuren.

-Het esdoornblad is het symbool van de Canadese vlag **E**

-De esdoorn heeft langwerpige rechte bladeren **I**

-De bladeren van de esdoorn zitten met een heel kort steeltje aan de tak vast **O**

8.LINDE- *Tilia cordata*-

Een linde kan erg oud worden. Het hartvormige blad van de linde staat een beetje schuin op de steel. De knoppen zijn roodachtig en het takje vertoont bij elke knop een klein knikje. Hij bloeit in juni en de bijen en nachtvlinders bezoeken de bloemen om de nectar. Lindenbloesemhoning is erg lekker. De kleine vruchtjes bestaan uit ronde nootjes en zitten vast aan een groot vleugelvormig schutblad, zodat de wind ze kan meenemen als de vruchtjes rijp zijn. Het schutblad dient dan als een soort parachute.

-De linde heeft hangende en gekronkelde takken **Z**

-Het blad van de linde heeft twee gelijke bladdelen (= symmetrisch) **K**

-Een linde kan wel honderden jaren oud worden **N**

9.IEP- *Ulmus spec.*-

De iep of olm bloeit eind maart met roodpaarse bloemetjes vóór dat de bladeren verschijnen. De bladkoppen zijn puntig en de bloemknoppen zijn rond. In juni dwarrelen platte ronde, lichtgroene vleugeltjes van de boom met in het midden het zaadje. Door het vleugeltje kan de wind het zaadje makkelijk optillen en verspreiden. Het blad van de iep zit aan de ene kant hoger aan de steel dan aan de andere kant. Door de iepziekte zijn er veel iepen verdwenen. De ziekte wordt veroorzaakt door een schimmel, die door een schorskever verspreid wordt.

-Aan de takken van de iep zitten doornen **F**

-Een iep met de iepziekte moet worden gekapt en verbrand om verdere besmetting te voorkomen **L**

-De iep krijgt grote paarse bessen **R**

10.ABEEL- *Populus alba*-

De abeel is een snelgroeiende boom. Er zijn mannelijke en vrouwelijke bomen (tweehuizig). De bloemen zitten in katjes. De vrouwelijke katjes zijn geelgroen en de mannelijke katjes zijn roodachtig. De rijpe zaadkapsels van de vruchten barsten in mei open en verspreiden vele kleine, met dons bedekte, zaadjes. De bladeren zijn handvormig met vijf lobben en aan de onderkant begroeid met zilverwitte haartjes. Ook jonge takjes en knoppen zijn bedekt met witte viltachtige haartjes. De lichtkleurige stam van een abeel staat bijna altijd scheef.

-De abeel heeft een dicht en wijldvertakt wortelstelsel waardoor hij makkelijk omwaait **U**

-De bladeren van een abeel hebben een witte bovenkant **I**

-De abeel wordt ook wel witte populier genoemd. **A**

11.SCHIETWILG- *Salix alba*-

De wilg is een snel groeiende boom met lange smalle bladeren. Deze zijn aan de onderzijde zilverwit behaard. De mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten aan verschillende bomen (tweehuizig). De wilg bloeit vroeg in het voorjaar. Bekend zijn de wilgenkatjes, de mannelijke zijn geel en bevatten stuifmeel, de vrouwelijke zijn groen en bevatten nectar. De katjes zijn van groot belang voor de hommels en bijen. Als je een afgesneden wilgentak goed diep in de grond zet, gaat hij vanzelf wortels vormen en wordt het een nieuwe boom. Van wilgenhout maakt men o.a. klompen.

-De meeste takken van de schietwilg lopen schuin omlaag L

-De bladeren van de schietwilg zijn groot en eirond F

-De gaten die in één van de takken zitten, zijn gemaakt door een specht. P

12.ES- *Fraxinus excelsior*-

De es is de enige boomsoort met zwarte knoppen. De es komt heel laat in het blad. De boom heeft dan al gebloeid. De bloemen groeien in pluimpjes bij de uiteinden van de twijgen. Er zijn mannelijke en vrouwelijke essen. De trosjes met zaden groeien alleen aan de vrouwelijke bomen. De zaden blijven tot diep in de winter aan de bomen hangen. Elk zaadje heeft een plat vleugeltje, zodat de wind haar kan verspreiden. Het hout van de es is erg elastisch en wordt gebruikt voor stelen van allerlei gereedschappen en voor gymnastiektoestellen.

-De es heeft meestal een kromme stam H

-De bloemen van de es verschijnen na de bladeren L

- De es heeft een oneven aantal (9-13) blaadjes aan de bladsteel, samen vormen zij het blad P

13.HAZELAAR- *Corylus avellana*-

Een boom heeft één stam met zijtakken, een struik meerdere dunnere stammetjes bij elkaar. De hazelaar zie je vaak in struikvorm. Hij bloeit al in januari. De lange gele katjes (=mannelijke bloemen) bevatten het stuifmeel. De wind zorgt ervoor dat de stuifmeelkorrels op de piepkleine rode pluimpjes (=vrouwelijke bloemen) terechtkomen. Die groeien na de bevruchting uit tot hazelnoten. De vruchtjes zitten gedeeltelijk ingepakt in groene blaadjes en met een paar bij elkaar.

- *De hazelaar heeft gevlekte bladeren* **U**
- *De hazelaar heeft altijd één rechte dikke stam* **A**
- *De vruchten (hazelnoten) worden gegeten door muizen, eekhoorns en Vlaamse gaaien.* **E**

14.EIK- *Quercus robur*-

De eik is een langzaam groeiende boom die wel duizend jaar oud kan worden. Hij biedt ook voor meer dan vierhonderd soorten insecten voeding. Hij is goed te herkennen aan zijn apart gelobde blad. De bladlobben zijn stomp. De vruchtjes groeien uit tot eikels die in paren groeien en ondiepe napjes hebben. De eikels zitten aan lange stelen en worden in september/oktober rijp. Het hout van de eik bevat veel looizuur en is daardoor erg waardevol en duurzaam, zelfs onder water.

- *De eik heeft driehoekige bladeren* **G**
- *De eik heeft een gladde bast* **W**
- *De kroon van de eik is breed, met zware uitstaande en gedraaide takken.* **R**

15. VENIJNBOOM- *Taxus baccata*-

De venijnboom is een zéér giftige boom. Het is een langzaam groeiende groenblijvende boom die in de schaduw kan staan en meer dan duizend jaar oud kan worden. De platte, puntige naalden zijn glanzend groen aan de bovenzijde en geelgroen aan de onderzijde. De naalden staan schijnbaar in twee rijen. De venijnboom heeft vaak meer dan één stam. Er zijn mannelijke en vrouwelijke bomen. Het hout van de boom is erg buigzaam en werd in de Middeleeuwen gebruikt voor het maken van bogen.

-De venijnboom heeft de stompe naalden in bosjes staan *L*

-De venijnboom kan niet goed in de schaduw staan *P*

-De venijnboom blijft 's winters groen *S*

16. ZOETE KERS- *Prunus avium*-

De zoete kers groeit in het voorjaar met witte bloemtrossen. De vruchten zijn kleiner dan de kersen die je in de winkel koopt. Ze zijn in juni rijp en worden gegeten door de vogels. Zij poepen de pitjes weer uit, zodat de pitten worden verspreid. De kersen zitten aan lange stelen. Er zijn verschillende siervormen waarvan niet alle vruchten eetbaar zijn. Eet dus niet van elke kers die je tegenkomt! De schors van de jonge bomen is glad en roodbruin. Er zitten horizontale strepen op de stam; dit zijn de kurkporiën (=lenticellen)

-De zoete kers bloeit in het voorjaar en in het najaar *H*

-De zoete kers heeft een diepgegroefde bast *W*

-De zoete kers heeft een ovaal blad met een onregelmatig gekartelde rand. *P*

17. TREURWILG- *Salix spec.*

De treurwilg heeft een brede kruin van gedraaide takken, waarvan de goudgele uitlopers als touwen naar beneden hangen. Hij loopt in het voorjaar prachtig lichtgroen uit.

Ook kan hij goed tegen vochtige grond en wordt vaak bij het water aangeplant. Bij ons, op de voedselrijke klei, worden ze vaak zo groot dat er bij storm risico is op takbreuk. Daarom worden de grote takken vaak sterk ingekort (kalandaberen).

De grijsbruine schors is diep gekloofd met kruisende ribbels.

-De treurwilg houdt niet van een natte grond **D**

-Wilgenhout is een zachte houtsoort **L**

-De bladeren hebben aan de onder-en bovenkant dezelfde kleur **I**

18. HAAGBEUK- *Carpinus betulus-*

De beuk en haagbeuk zijn twee totaal verschillende boomsoorten. Beide kunnen door te snoeien ook als heg (=haag) worden gebruikt. De bladrand is dubbelgezaagd. De knoppen liggen dicht tegen de takjes. De vruchten hangen aan lange trossen (6-12 cm); het zijn geribbelde, ovale nootjes omgeven door een drielobbig schutblad. De boom heeft gladde grijsgroene schors. Het hout wordt gebruikt voor onder andere slagershakblokken en houten tandwielen.

-De zijnerf van de bladeren lopen niet evenwijdig (naast elkaar) **O**

-De bladeren van de haagbeuk blijven in de winter groen **E**

-De bladeren zijn geplooid door 10-13 paar verdiepte, dicht opeenstaande zijnerf **A**

19.SERING- *Syringa vulgaris*-

De sering komt voor als een grote struik of kleine boom. Ze groeien op iedere grondsoort in de volle zon. De brede bladeren staan tegenover elkaar en zijn eirond (5-12 cm). De bloemtrossen (12-20 cm) zijn pluimvormig en zitten aan het eind van het takje. De bloemen zijn paars, lila, roze of wit en ruiken sterk. Ze leveren nectar voor de insecten (bijen, hommels, vlinders, zweefvliegen) die van belang zijn voor de bestuiving van de bloemen.

- De sering heeft kleine stekels aan de takken G
- De sering heeft lichte vlekken op de bladeren W
- De bloemen van de sering worden gebruikt voor het maken van zepen en parfums. N

20.KASTANJE- *Aesculus hippocastanum*-

De kastanje heeft grote glanzende tegenovergestelde knoppen die kleverig zijn. De bladeren komen vroeg in het voorjaar. In mei is hij bedekt met witte bloemen met rode en gele spikkels. Ze groeien in dichte rechtopstaande, 20 cm hoge trossen bijeen. De bladeren zijn handvormig en bestaan uit zeven tot negen langwerpige ovale bladslippen met een gekartelde rand. De vruchten in het najaar zitten in groene stekelige omhulsels (=bolsters). Ze bevatten één tot drie oneetbare bruine kastanjes.

- De kastanje heeft een smalle zuilvormige kroon M
- De vruchten (kastanjes) worden gegeten door dieren zoals herten en wilde zwijnen T
- De vruchten van de kastanje verschijnen vroeg in het voorjaar D

